B.-Gyarmat. — XI-ik évfolyam. 28-ik szám. Vasárnap, 1883. julius 15.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évnegyedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajcár.
Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt hasábos petitsor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttér garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reclamatiók, és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat julius 12.

Az endrefalva-pálfalvai útvonalnak Szalmatercs és Ságujfalu közötti részét f. hó 10-én vizsgálta felül az alispán elnöklete alatt kint járt küldöttség, melynek tagjai voltak: Reményfy József, a főmérnök és a járási szolgabiró. A collaudálás reggel 7-től este 7 óráig tartott, s a bizottság, feladatának megfelelően járt el kiküldetésében. A hosszú vonalat a bizottság tagjai jóformán per pedes apostolorum tették meg, s megvizsgáltak minden részletet, minden műtárgyat. Az ott megjelent kalauzoló főmérnök, Eglmayer Adolf és felmutatta a a terveket s a kiszabott föltételeket, melyek ezen meglehetős hosszú fontos utvonal elkészitéséhez kiszabvák. Az út, daczára a mérnökség sürgetéseinek, ötnegyed év alatt épült ki. Ezen idő sem volt elég arra, hogy az egész utvonal elkészüljön, s a vállalat a ságujfalusi sárban feneklett meg.

A relatió ezen utvonal részletről, mint értesülünk, elég kedvező. A collaudáló bizottság több hibát fedezett fel, de azt pótlólag a megye 3342 ft pótköltséggel helyrehozta. Általában úgy találtatott, hogy Fürst vállalkozó úr nem felelt meg teljesen kötelességének, mert az ő mulasztását a megye ujabb költséggel hozta helyre.

Tehát ismét a vállalkozón mulik az, hogy az ut nem kellő időben készült el, s hogy a kiszabott feltételek nem voltak szorosan betartva.

Ezt sajnosan tapasztaltuk már a kálnógarábi útvonalnál is, honnan a vállalkozó, Soltész úr, hogy úgy mondjuk megugrott.

Mi ennek oka? Talán az hogy a mérnökség a kellő ellenőrzést elmulasztja? Ezt nem mondhatjuk, mivel tudtunkkal a pálfalvi vonalon egy járási (empiricus) mérnök teljes ötnegyed évig folytonosan ott sürgött-forgott, és az útépités minden frázisát szemmel kisérte. Vagy talán azt, hogy a kellő anyagi biztositék hiányzott a vallalkozónál? Ezt sem lehet mondani, mivel a bánatpénzt Fürst is, mint sok más letette.

Ezen bajok alapokai tehát egészen máshol keresendők. Mi általában nem rosszalhatjuk, hogy az utak nálunk vállalat mellett készittetnek, mert hisz a jelen körülmények között a házi kezelés épités igen sok akadályba ütközik, s egy útrészlet házi kezelés melletti épitése az összes mérnöki apparátust és járási tisztviselőséget igénybe venné. Azonban, a pályázatok birálásánál az erkölcsi garantia az, melyet kiváltképen és elsősorban kellene figyelembe tartani. Nem elég az, hogy valaki összekölcsönzi és összegyüjti a bánatpénzt s azt ovadékképen elhelyezi, hogy a vállalatot kedvező engedményekkel megszerezze; hanem szükséges az, hogy az illető vállalkozónak jó neve, solidsága és szakértelme felől, azok a kik a pályázatokat mérlegelik, már előre is meggyőződést szerezzenek, s a svindlereket, a kiknek ellenőrzése annyi bajt és kellemetlenséget szerez, egyenesen zárják ki.

Kidobott pénz az, mit ezeknek adunk, és soká megsinli azt a vármegye közönsége. Van reá a multból elég példánk.

Kérdjük, mi történik most már a pálfalvi vonal azon kiépittetlen részével, mely Ságujfalutól Pálfalváig vezet? Ezt is azon vállalkozó kapja meg, ki ezen útvonalat ötnegyed év alatt annyi ügygyel-bajjal alig tudta Ságujfaluig kiépiteni?

Alispáni jelentés

(az aprilis 2-iki közig. biz. ülésen.)

Tekintetes közigazgatási bizottság! mult februári havi tiszti jelentésemben volt szerencsém előterjeszteni, miszerint a megye szolgabirái, csendbiztosai, és Losoncz rend. tan. város rendőri kapitánya által a mult években a m. kir. államtávirdáknál hitelre feladott nem állami érdekü sürgönyökért, megtérittetni követelt összegeknek az érdekelt felektől leendő beszedetése rendeltetett el; ezen előterjesztésem következtében a tekintetes közigazgatási bizottság által tett felterjesztésre a szóban lévő táviratozási költségek, a nm. belügyminiszterium által, mennyiben ezek a biztositó törvény alapján hivatalbóli üldözések érdekében eszközöltettek, az állampénztár terhére utólag elfogadtattak.

A m. kir. csendőrségnek a megye területén leendő elhelyezése tárgyában, a tekintetes közigazgatási bizottságnak f. évi 277 számu felterjesztésére a 8-ik számu szárnyparancsnokság a nmgú. belügyminisztérium f. évi 16573 számú leiratával Esztergomból B. Gyarmatra helyeztetett át; valamint az a megye területére megállapitott 78 gyalogcsendőrnek 13 őr állomásba leendő felosztása megállapittatván, azok elhelyezésének biztositása tekintetéből elutasittattam, minek folytán az e tárgyban kiadott utasitás értelmében a kellő intézkedések ez irányban már meg is tétettek.

TÁRCZA.

Ablakánál.

Még csukva az ablakredők,
S szemének rózsaszin redői.
S már itt lesem az ébredőt,
Tar életem hiusére szóni.

Tüz ég a fellegormokon,
S ez égi fény a harmaton rezg. —
Jöjj pirral harmatarczodon:
S az éginél szebb hajnalom lesz.

Hadd álmodat! — Szebb lesz valod.
Ölembe ülsz, s én átkarollak.
S mi eddig csak álmodva volt:
Hő ajkim ajkidra forrnak.

S mig önfeledten igy leszünk,
Ha jó anyád, hogy szétriasszon.
Előtte hün vallást teszünk
S megenged ő, — hisz ő is asszony!

Iván.

Neologia és orthologia.

Irta: **Pajor István**

(Folytatás.)

Sz. G. emlitett zászló-bontása alkalmával da, de véghangu szók gyanánt mindössze hármat hozott fel, és pedig c s á r d a, c s o r d a, k a l o d a, de ezeket is csak azért, hogy bebizonyitsa, miszerint a da, de rag itt nem lehet képző, mert a tő bennük nem magyar eredetü. Igy a csárdáról kitünt, ugymond, hogy őseink már Perziában tekintgettek a csárdába; a kalodát meg Sarmatiában láttuk először. — Erre az a megjegyzésem, hogy ha csakugyan „őseink," tehát magyarok valának akik „Perziában" a csárda élvezeteit cultiválák, ennél erősebb bizonyiték nem kell arra, hogy e szó is (t. i. a csárda) magyar legyen, és nem persa. Ami pedig a k a l o d á t illeti, ezért nem szükség egész a Sarmatákig elzarándokolnunk, mert a 48. előtti időkben feltalálhattuk azt hazánk minden tót nyelvü falujában, a mely nyelven ez a szó jól megfelel a büntető igazság czéljaira szolgált ama fa-szerkezetü alkotvány értelmének, jelentvén annyit, hogy oda b e t e s z n e k (kladem klada) v a l a k i t v a g y v a l a m i t. S részemről alig is hihetem, hogy ezt a minden lényeges változtatás nélkül átvett szláv szót valaki, s épen nyelvbuvár, komolyan a da képzővel alakult magyar szók egyikének tekinthesse.

A c s o r d a szóra nézve a felolvasó adós maradt a magyarázattal s meg lehet, nem ok nélkül. — Elég ok volna, ha a magyarázat az idegen leszármazás javára talán nem lenne kellően indokolható.

Derültséget keltett továbbá a szellemes értekező azon megjegyzése, hogy a neologok a da képző jogosultságának igazolására a „Jánosdát" is felfedezték, holott később kisült, hogy annak latin neve: Pons Joannis, — Jánoshida; sőt egy neolog még a S z e g e d szóra is ráfogta, hogy a S z e g mellett a da de képző lappang.

A J á n o s h i d a nagyon is világos, s igy erre, természetesen, nincs mondani valóm; a S z e g e d szónál azonban szintén oly világos, hogy ez a „S z e g"-ből a d hangjel segélyével lett képezve akképen, mint a k a r d, K o s d, D a l m a d, D e m é n d, stb. Hogy pedig a d képző a Szeged szóban az e közvetitőt eltül, és nem utól csatolta magához, vagyis hogy a „Szeg"-ből nem S z e g d e alakult, hanem S z e g e d, ez a kiejtés könyelme és a jobb hangzás miatt történt. S miután az orthologia a történelmi érvényre nagy sulyt fektet, felhozok itt néhány, tisztán magyar tőből származott, nem uj, de igenis régi szót u. m. tünde (tünd-ér) r o n d a (innen: rosz, rom, rom-da) c s a p d a (ledér nőszemély); k o n d a (hihetőleg a „kan"-tól) f e r d e; A n d a (tulajdon és melléknév) s a n d a, bunda, duda (a szóban kifejezett hangtól). — Még sürübben találkozunk a da de véghanggal a hely- és családnevekben, u. m: Torda, Várda, Szanda, Kalonda, Szende-hely (mindhárom utóbbi község Nógrádmegyében) továbbá: Gonda, Bende, Kende stb.

Mindez kétségtelen tanusága annak, egyrészt, hogy a da de képzőt igenis ismerte a „régi és népnyelv" is; másrészt, hogy ez a véghang a magyar szójárásba nagyon bele illik, s egyszersmind: tárgyak és fogalmak kifejezésére számos esetben nélkülözhetlenül szükséges. — Innen pedig nem az következik, hogy tehát ezt a ragot irtsuk ki és fojtsuk meg, hanem épen ellenkező, vagyis az: hogy ekkal móddal használjuk fel; és következik az, hogy ha ily képzők eddig valóban nem lett volna, ugy most kellene azt csinálnunk a „nyelv gazdagitása érdekében." Számos, használatban levő szó jut még itt a mondott ragnál eszembe, melyeket azonban, mert leszármazásuk vagy világosan idegen, vagy legalább kétes, nem akarom a fennebbiekkel összevegyiteni. — Ilyek: a p r é d a, k r é d a, g l é d a, b o r d a, (brdo?), b a r a z d a vagy b o r o z d a (— brézda) r o z s d a (németül Rost, szláv nyelven r i d z a) stb. — A c s o d a vagy c s u d a szót a szlávok mint tudjuk, a magukénak követelik, innen: č u d o, valamint ezt a szót is g a z d a, innen: g o s z p o d a, h o s z p o d a. Szerintem azonban egyik sincs igazolva; mert a „c s o d a" „c s o d á s" fogalma szellemi tünetet, vagy e feletti megütközést, álmélkodást jelent, a miro a szlávnak van jó saját szava: „zázrak" a m o n s t r u m (szörny, szörnyeteg) értelmében pedig „po_wora," a miből mi a p a t v a r t csinálunk. S igy a szlávnak a čudo szóra semmi szüksége nem lévén, sokkal okadatoltabb a föltevés, hogy ezt a szót ő vette át a magyartól és nem megforditva. Hasonló áll a g a z d a szóra nézve, a melyet a mi tőtjaink ép oly változatlanul átvettek tőlünk, mint ezt a szót: „jubász." A g o s z p o d a, h o s z p o d a szó annyit jelent, mint lakás, szállás, és egészen rokon a latin h o s p i c i u m-mal, sőt ennek származéka. A g o s z p o d a vagy lágyabban h o s z p o d a szóból képződött a h o s z p o d á r — gazda, h o s z p o d á r s z t v ó — gazdaság; h o s z p o d i n — ur. De a „gazda" szóval a „gazdagság"-nak (richesse, Reichthum) a szlávban már semmi összeköttetése nincs, mert a „gazdag" e nyelven: bohati, bohač, mig a magyarban a gazda szóból g a z d a g o t (reich), a gazdaság fogalmával tehát rokon értelmü uj szót képez. Igaz, hogy a tő: „gaz" nem kedvez a „gazda" fogalmának; mivel a „gaz"-nak a magyar tájszólás szerint többféle értelme van; igy a palóczoknál g a z o s nak lenni annyit is jelent, mint félig ittasnak, bőven lakozottnak lenni; e szerint e szónak nincs kizárva olyan értelme sem, mely a vagyon fogalmával egy jelentésü; látjuk ennek lehetőségét pl. a „trágya" szóban, mely hajdan édes sütemény, csemegét jelentett, ma pedig ezzel egészen ellenkező értelmet képvisel.

(Folytatása következik.)

A közigazgatás terén megemlékezésre méltó tény nem fordult elő.

A személy és vagyonbiztonság tudomásom szerint, miután a hivatalos jelentések eddig még be nem érkezhettek, a mult hó folyama alatt is teljesen kielégitő volt.

Kelt B.-Gyarmat 1883. évi julius hó 1-én.

Madách Károly,
alispán.

A losonczi m. kir. állami főgymn. ifjuségi segélyző egyesületéről.*)

E magyar nemzeti irányú humanus egyesület f. hó 17-én tartotta évi rendes közgyülését, a tagok derekas részvéte mellett. A gyülést Gresics Miksa igazgató elnök úr nyitotta meg, buzditó és lelkes szavakkal.

A tetszéssel fogadott szavak után, példás egyértelműséggel folyt le az egész gyülés, melynek eredményeit a következőkben óhajtom ismertetni.

Az egyesület tisztikara a jövő három évre: igazgató elnök: Gresics Miksa főgymn. igazgató; alelnök: Pokorny Gusztáv, polgármester, pénztáros: Szőke Adolf, főgymn. tanár, jegyző: Ambrus Mór főgymn. tanár; ellenőr és egyesületi ügyvédő Laszly István, választmányi tagok: Schlosserik József, r. k. esperesplébános, Illyés Lajos helv. hitv. lelkipásztor, Auslänger Vilmos, Farkas Károly, Pokorny Ede, Szigyártó Sámuel kir. tanácsos, Busbák Ádám, Alk György, Dr. Pliehta Soma, Kovács Ferencz urak s a főgymn. tanárok.

Az egyesület tagjainak száma a mult évben csak egy alapitó taggal szaporodott, úgy hogy jelenleg van 44, alapitó 73 rendes, 25 pártoló, tehát összesen 142 tag.

Az egyesület tőkepénzét, kezelését s fájdalom, ilyenek is vannak, a következő kimutatás tárja elénk.

A mult évi alaptőke a törlések leszámitásával ez évi tőke szaporulat: 12126 frt 15 kr. Begyült a) kamatokból és segélydijakból 703 frt 33 kr. b) adományokban s gyüjtésekben: 215 frt 15 kr. c) bál jövedelemből: 392 frt 56 kr összesen: 1311 frt 4 kr. Hátrálékok kamatokben és dijakban: 195 frt. Mult évi áthozatal: 210 frt 71 kr, összesen 13842 frt 90 kr.

Az egyesületi év folytán az egyesületi czélnak megfelelően az anyagi erőhöz mérten mindazon segélyi mód alkalmazások, melyek az alapszabályokban is emlittetnek. Az alumniumban 21 tanuló nyeri étkezését, ruházási segélyben részesült 16, kézikönyvekkel pedig elláttatott 60 tanuló, tehát az összes ifjuság egy ötöde.

A kézikönyvekkel segélyezés szempontjából 29 kötet könyv szereztetett 53 frt 5 kr értékben, ajándékozás utján kapott az egyesület 87 kötetet 45 frt 28 kr értékben, úgy hogy most a könytar 722 kötetből áll, 596 frt 13 kr. értékben.

A segélyezések összesen 1506 frt 4 kr vettek igénybe, mely összeg csak ugy fizethetetett ki, hogy az előző évi maradék 210 frt 75 kr. is igénybe vétetett.

Az egyesület összes bevételei követelései a fentebbi kimutatás szerint: 13842 frt 90 krt tesznek, ebből kivonva a kiadást 1506 frt 4 krt marad 12,335 ft 86 krt.

Ehez hozzáadva a felszerelés értékét 720 frt 83 krt, az egyesület összes vagyona 13065 frt 69 kr, mely összegben benn vannak az eddigelé kivül lévő tőkerészletek s kamatdij kátrálékok is; hanem örvendetes tényül kell feljegyeznem, hogy részint alapitó testületeknél biztositott összegekben, részint állampapirokban, részint készpénzben az aláirott összegekből eddigelé 9349 frt 15 kr. folyt be.

Jó számok beszélnek minden ékesszólalásnál ékesebben, melyek hangosan hirdetik, hogy az egyesület nemcsak virágzik, hanem tisztét a legbecsületesebben, legjóságosabban tölti be. E körülmény természetesen megnyugtató és felemelő hatást tett a közgyülés minden tagjára, mint hiszem, ily hatást fog tenni mindenkire, kinek kablében megdobban a sziv, a magyar nemzeti művelődés és humanizmus terjesztésének láttára.

A közgyülés teljes tudatában annak, mily nevezetes missiót teljesit évről évre az egyesület, őszinte örömmel elteltve jegyezte jegyzőkönyvébe Kuncz Elek volt igazgató elnök, most aradi m. királyi főgymn. s főreáliskolai igazgató urnak ez egyesület megteremtése körül szerzett nagy érdemeit, valamint azon fáradhatatlan buzgalommal, lelkiismeretességgel kiérdemelt elismerést, mely Tamás István főgymn. tanár urnak, hat éven át az egyesület pénztárosának csekély, mindenesetre őszintén adott jutalmul jutott.

Gyönyörködjék még soká, igen soká, e két derék férfiu azon intézmény virágzásában, gyümölcsözésében, melynek ügyeit a létesülés pillanatától kezdve éveken at oly méltán önérzetes odaadással vezették.

Az egyesület továbbra is fogja alkalmazni ezen segélyezési módokat, melyek szükség szerint alkalmazandók lesznek. Egészséges s elegendő étellel látja el az alumniumban a növendékeket ebédre és vacsorára, a téli 5 hónapban pedig reggelire is. A szükség szerint ruházásra pénzbeli segélyt nyujt s kézikönyvek kölcsönzésével segit.

Évről évről növekedik azok száma, kik az egyesület jótékonyságát igénybe veszik, s ezzel arányban évről évre szaporodniok kellene azon forrásoknak is, melyekből az egyesület a szükségleteket kielégiti. És a forrásoknak meg kell nyilniok, meg a nemzetét szerető, a nemzeti művelődést lelkén hordozó, a humanismus nemes tényei iránt érzékkel viseltető magyar honfiak szivein át; be kell lopózniok az érzelmeknek öntudatlanul is a szivekbe, meg kell a megmasithatlan érvek előtt hajolnia az érzelemnek, hogy igy az akarat a nemes tevékenységre induljon.

*) Mult számunkból terhány miatt kimaradt. Szerk

Losoncz város polgársága, a közelebbi és távolabbi vidék egyesei derekasan megtették a megteszik kötelességüket, de a vidék még nincs oly számban és súlyban képviselve, mint az élő s működő eszme méltán megvárja s követeli.

De ez állapotnak nem szabad sokáig tartania, hiszen itt a magyar nemzeti müvelődés terjesztéséről, a humanismus tényeiről van szó.

Hogy e szót meg ne hallaná s annak jelentőségét fel ne fogná a Nógrádmegye területén lakó müvelt s vagyonosabb egyének összesége, föltétlenül lehetetlen.

Ennek alapján legyen szabad a legmélyebb tisztelettel föllhivni a losonczi m. kir. állami főgymnásium segélyző egyesület ügyére minden, különösen megyénk területén lakó müvelt s vagyonosabb honfinak méltó tettekre buzdulo szives figyelmét. —

Ambrus Mór,
az egyesület jegyzője.

Hirek.

Személyi hir. Gróf Forgách Antal úr a nyarat a hévizi fürdőben fogja tölteni.

Hymen. Veres József, a sziráki járás egyik segédszolgabirája, e napokban vezette oltárhoz Berczely Izabella kisasszonyt, Berczelly Béla, berczeli fölbirtokos kedves és szép leányát. Az esküvő a gutai ev. templomban ment végbe, hol az esketést Fényes Lajos gutai ev. lelkész végezte. Az esküvőn jelen voltak Veres-Beniczky Hermin úrhölgy is, valamint Berczelly Jenő miniszteri osztálytanácsos.

Kedves vendégek. Városunknak e héten két kedves vendége volt Ujházi Ede, a nemzeti szinház kitünő tagja f. hó 10-én érkezett B. Gyarmatra, hol Farkas Gusztáv szintársulatánál 3 darabban mint vendég lépett fel, s élvezetdús estéket szerzett a b.-gyarmati közönségnek. A másik Reviczky Gyula ismert fiatal irónk, ki Komjáthy Jenő barátját látogatta meg.

Madách Károly alispán úr és Reményfy József úr, mint az endrefalvi pálfalvi útvonal felülvizsgálói, f. hó 9-én és 10-én Fekete László úr vendégei voltak Szalmateresen, hol igazi magyar vendégszeretetben részesültek.

Dalegyletünk lelkes tagjai ma Zsélybe rándulnak ki, hogy a fürdőben időző egyesületi elnök Garam Jenő törvényszéki biró urat, látogatásukkal tiszteljék meg. E dicséretes szándék megvalósitását lényegesen elősegitik a hálás szklabonyai gazdák, kik miként azt már lapunkban többször érintettük, a dalegylet tagjai által községük irányában évek előtt tanusitott emberbaráti szolgálatuk viszonzásául kocsijaikat felajánlották az egylet részére. Hisszük, hogy a kirandulásban sokan fognak résztvenni mások is, kik a szép dál és a nyári mulatságok barátjai.

Szécsényben a tüzoltók alakuló közgyülése s a káprási tánczmulatság már legközelebb meg fog tartatni, habár ezen üdvös mozgalomtól többen távol akarnák magukat tartani. Az alakuló közgyülésre várják Pulszky Ágost urat is, ki családjával néhány nap mulva Szécsénybe érkezik, s a nyarat az ujonnan renovált nagyszerü várkastélyban fogja tölteni.

A zárda-utcza sivatagjáról nemrég igen indokolt felszólalás történt lapunkban, mindenki igazat adott a czikkirónak, mert ahhoz fogható portellegek, mint a milyenek száraz időben a lakást és járáskelést e különben oly szépen kiépült utczában csaknem elviselhetlenné teszik, talán még a sahárai sivatagban a szá mum szele által sem kavartatnak fel. Addig is tehát, mig a baj gyökeresen orvosolható lesz azáltal, hogy a város jövő évi költségvetésébe (mint bizton reméljük!) felvétetik ez utcza kikövezetése is, sürgős intézkedés volna teendő a városi tanács által először azirányt, hogy ez utczában a sebes hajtás száraz időben birság terhe alatt tilos, mely tilalom a sarkokra kifüggesztendő táblákon is megolvasható legyen; továbbá eltiltanuó végrevalahára a sertésnyájak s már csordáknak ez utczán való ki és áthajtása is, a czélnak teljesen megfelelő vonalul szolgálván a háztelkek feletti parallel ut. Ugy hisszük, hogy ennyi figyelemet és gondoskodást az itt lakó nagy adófizetők és a sétáló közönség megérdemelnek.

Rimóczon a patakban f. hó 9-én egy nagy fogat találtak, mely egyelőre rinoczéros fognak tartatik, de mamuth fognak is beválik.

Hollókő vára ott áll elhagyatva, a régi dicsőségre visszamerengve. Bástyafalain az idő vasfoga meglátszik ugyan, de e falak még most is büszkén emelkednek ég felé. Hogy ezen, hajdan szép vár, melyet Mátyás király emelt volt egykoron, a végenyészettől megmentessék: P. urnak, ki a jó ötletekben soha sem szegény, azon gondolatra támadt, hogy a várat a közbirtokosságtól megveszi, telekkönyvezteti, történetét leirja, s oda ajándékozza koronaherczeg várt szülöttjének, s ha ezen jobbágyi hódolatból folyó ajándék a trón számolyánál elfogadtatik, a várat saját költségén telekkönyvileg átirja. (ide értve a stémpli költséget is). Lehet, hogy ezáltal Hollókő várának régi dicsősége fel fog elevenülni.

A nógrámegyei m. kir. mérnökség ezennel közzé teszi, hogy a kálnó-poltári 7.500 kilométer hosszuságú út vállalat utján ki fog épitettni. Az előirányzott összeg 27,366 frt 80 kr. A versenytárgyalás f. évi jul. hó 31-én B.-Gyarmaton az épitészeti hivatal helyiségében tartatik meg. A zárt ajánlatok 5 tóli bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel jul. 30-kán d. u. 5 óráig beadandók.

A b.-gyarmati dalegylet zászlajára eddig a következő adakozások folytak be: Gr. Gyürky Abrahám főispán 25 frt, gr. Forgách Antal 10 frt, Huszár István 10 frt, Wohl Herman 10 frt, Szentiványi Ferencz 10 frt, Seitovszky János, Szmrecsányi Emil, Szontagh Pál 5—5 frt, Huszár László, Laszkáry Gyula, Veres Pál, Beniczky Árpád, Berczely Vilmos, 2—2 frt, Hanzély László, Kövy Tivadar, Reményfy József és Pajor István 1—1 frt.

Gyászair. Részvéttel és megdöbbenve hozzuk tudomásra, hogy br. Andreánszky Gábor megyebizottsági tag urnak szep ifjú neje, szül. Glatz Matild, boldog házasságának 6-ik évében 24 éves korában Budapesten a szerető férj karjai között jobblétre szenderült.

A gombákról Kuszt János kiváló tekintettel a csiperke galóczára, egy 10 oldalú értekezést bocsátott ki, elég szakértően, de nagyon szárazon értekezve a gombák keletkezése és fejlődéséről. Ő azon hypothesist állitja fel, hogy a gombák spórákból, s ezek viszont gombákból jönnek létre; ugy tehát oly örökös circulus vitiosust állitott fel, melynek megoldása az Istenség bölcsességében rejlik. Az értekezés bár elég hosszú, de befejezetlennek látszik, s a logicai összefüggés sem valami erős oldala.

A nótincsi biró: Szegner Mihálytól nyilatkozatot vettünk, melyben kijelenti, hogy megtörtént ugyan Nótincsen a mult havi nagy szárazságban olyan dobolás, melyben kihirdettetett, hogy a nótincsi asszonyok 50 kr büntetés terhe mellett fürödjenek meg; azonban ez nem az ő akarata és rendelete folytán történt, hanem egy bizonyos uri ember kedvtelés és pajzánságból megbagyta a bakternek, hogy a fentebbit dobolja ki. Varga József bakter engedett az uri passiónak, azonban ezért a biró által kellően megfenyittetett. Igaz, hogy a dobolás után másnap szép csendes eső kerekedett, de azért a biró azt, ki ezen babonás eseményt ráfogta s őt ezért a nyilvánosság előtt megburczolta, nem tartja igazmondó embernek.

„Adalékok Hontmegye nemzetiségi monografiájához" czimü érdekes czikkünk térhiány miatt ismételten kimaradt. Azt jövő számban hozzuk.

Szinészet. E hét tele volt jó darabbal. „Tiszt urak a zárdában," „A miniszter előszobájában" „A két Rantzau," „A kéjutazás" mind megannyian jó mulattató darabok. Ügyes igazgatónknak volt szerencséje megnyerni Ujházy Ede urat a nemzeti szinház elsőrendü művészét, ki háromszor lépett fel. Nem is kell mondanunk, hogy művészi játéka mindenkit elragadott. „A miniszter előszobájában" Knabe Farkas Jeremiást, a két Rantzauban Florence tanitót, s a „Kéjutazásban" Suzort játszotta. Az elsőben a drámai alak, a másikban a jó nemes Lovidély, a harmadikban a hevesvérü szeles férj, tehát ezen ellentétes jellemeket művészi tehetséggel (s a nagy melegben kövérsége daczára) oly ügyesen játszotta, hogy az igazi művészi játék soká emlékezetben fog maradni. Kár, hogy itt is, mint Ungvárott, nem lehetett telt házat csinálni. A város intelligens közönségének nagy része falun és fürdőben van. A művész ezen három előadás után Budapestre utazott, talán nem is valami fényes anyagi eredménnyel; minek oka az volt, hogy quasi incognito jött városunkba. Mint halljuk, Farkas Gusztáv igazgató úr Hegyi Arankát is lesz szerencsés megnyerni néhány előadásra. Ami a többi szereplőket illeti, hát biz azok egyik és másikát ráncba szedte Ujházy úr, a miért az összelőadást itt-ott megzavarták. A két Rantzauban Toldy (Jean) és Gyarmati Gusztáv (Jaques) jó sikerrel játszottak, főleg pegig Toldy kitünő játéka érvényre emelkedett a művész előtt, mig Georges és Lebel, nagyon elmaradtak s csak Erdélyi Gizella (Luise-ban) búzta ki őket a binárból. A kéjutazásban Leővey Ilka Angeliquet jól játszott volna, ha tudta volna szerepét. Bussay Clarisse kedves alak, szép csengő hangja van; de még nem elléggé biz os a mozgása. Általában azt vettük észre, hogy a hiányok a szerepek be nem tanulása miatt merültek fel. Szinészeink sokat sétálnak és . . . . . k, ezért van, hogy kivéven néhány kitünő tagot, csakugyan ötölnek hatolnak az előadásban.

Felelős szerkesztő:
Horváth Dano.

177—1883 kzgy. sz

Haszonbéri hirdetés.

Losonez r. t. város községi tulajdonát képező, a losonczi határban a gácsi úttól éjszakra fekvő 306. magy. holdat tevő „tamasi haraszt" nevü földbirtok folyó 1883. évi október 1-től számitandó hat évre folyó 1883. évi julius 31-én délután 3 órakor a város közházánál tartandó szóbeli nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni; kikiáltási ár évi 100.) frt, bánatpénz 100 frt, a többi feltételek a városi jegyzői irodában naponként megtekinthetők.

Kelt Losonczon 1883. évi julius 10-én.

2—1 Pokorny Gusztáv, polgármester.

Haszonbérlet.

A csalári közbirtokossági korcsmajog hozzá tartozó épületekkel 1884 évi január 1-ső napjától kezdve 3 esetleg 6 egymás után következő évekre nyilvános árverésen Csalár községben többet igérés útján f. évi augusztus 5-ik napjának délelőtti óráiban haszonbérbe fog adatni. Mire a venni kivánók tisztelettel meghivatnak, a feltételek a közbirtokossági felügyelőnél megtekinthetők — Kelt Csalárban 1883. julius 11-én.

3—1 Endrődy István.
közbirtokossági felügyelő.

Tanuló kerestetik
Milován Elek kereskedésében
Ba'assa-Gyarmaton. 3—1

A divényi senioralis uradalmat s közbirtokos társait illető

s 1884-ik évi január hó 1-től 1886-ik évi deczember hó 31-ig kiadandó

haszonbérletek jegyzéke.

Sorszám	Község	Kihaszonbérlés tárgya	Kikiáltási ár forint	Fizetési határidő	Árverés helye és napja	Feltételek
1	Zsély	sósári fürdő	200	május és auguszt. 1-én	B.-Gyarmaton, a „Zichy“ fogadó 1. számú szobájában, folyó évi augusztus hó 1-én.	épület biztositás és összes javitás
2	Kis-Ujfalu	közös malomjog és ház	300	¼ évenkint előre		„ „ „ „ gátfentartás
3	„	közös italmérési jog és ház	130	„ „ „		„ „ „ „
4	Szklabonya	közös italmérési jog és ház	680	„ „ „		„ „ „ „
5	Haraszti	2 hold 1331 n. öl földbérlet	40	január 1 és julius 1-én		
6	Csáb	privát malom	368	¼ évenkint előre		épület biztositás, javitás és gátfentartás
7	B.-Gyarmat	Jankesz-féle korcsma és ház	1100	„ „ „		épület biztositás és összes javitás
8	„	Zichy vendégfogadó	3000	„ „ „		„ „ „ „
9	„	Schmidl-féle sörmérésijog	500	„ „ „		
10	„	Stiller-féle italm. jog (spedig) 1. főutczáu / 2. vámkorcsma / 3. ó-városban	700 / 500 / 400	„ „ „		épület biztositás és javitás
11	„	helypénz szedés	3000	„ „ „		
12	„	Sasfogadó alatti 3. számú bolthelyiség	240	„ „ „		bolthelyiséguek jókarban tartása
13	Szalatnya	közös malomjog és ház	200	„ „ „	Pusza-Szalatnyán az ispáni lakban, folyó évi augusztus hó 2-án.	épület biztositás, javitás és gátfentartás
14	Szelez	közös italmérési jog	100	„ „ „		
15	„	106 cat. hold erdő és mezei legelő	35	január 1-én		
16	Szent-Péter	közös italmérési jog	200	¼ évenként előre		
17	„	közös malomjog és ház	200	„ „ „		épület biztositás, javitás és gátfentartás
18	Puszta-Kapronca	privát malom és ház	300	„ „ „		„ „ „ „
19	„	376 hold mezei és erdei legelő	term. kézi	és szekeres szolgálmány		
20	Felső-Esztergály	309 hold föld rét legelő	440	január 1-én és juli 1-én		ezen bérösszegen felül szekeres szolgálm.
21	„	354 hold erdei legelő	60	„ „ „		„ „ „ „ „
22	Száraz-Brezo	malomjog és ház	270	¼ évenként előre		épület biztositás, javitás és gátfentartás
23	„	86 hold erdei legelő	150	jan. 1-én és juli. 1-én		
24	Nagy-Lam	202 „ „ „	250	„ „ „		
25	Lest	9 „ föld	25	„ „ „		
26	Kis-Liberese	apróbb szántóföldek	65	„ „ „		
27	Nagy-Liberese	privát malomjog és ház	330	¼ évenként előre		épület biztositás, javitás és gátfentartás
28	„	privát italmérési jog és ház	300	„ „ „		„ „ „
29	„	1000 hold erdei legelő	150	jan. 1-én juli. 1-én		ezen bérösszegen felül természetbeni szolg.
30	Závada	közös italmérési joggyakorlat	70	¼ évenként előre		
31	„	154 hold tag és csószlak	300	„ „ „		épület biztositás és javitás
32	„	1 hold 500 [ ] öl rét	7	január 1-én		
33	„	80 [ ] öl kert	1	„ „		
34	„	125 hold erdei legelő	80	jan. 1-én és juli. 1-én		
35	Szenna	malomjog és ház	160	¼ évenként előre		épület biztositás, javitás és gátfentartás
36	Süllye	italmérési jog	121	„ „ „		
37	Lentvora	privát malomjog és ház	130	„ „ „		épület biztositás javitás és gátfentartás
38	Borosznok	italmérési jog	13	jan. 1-én juli. 1-én		
39	Bussa	privát italmérési jog és ház	400	¼ évenként előre		épület biztositas és javitás
40	Divény	Steiner-féle vasuti farakodó hely 1340 [ ] öl	138·87	január 1-én	Divényben f. évi augusztus 7-én.	
1	„	vasuti farakodó 150 [ ] öl	27	„ „		
2	„	„ „ 1297 [ ] öl	324·25	„ „		
3	„	„ „ 309 [ ] öl	70	„ „		
4	„	privát „háy“ malom	130	¼ évenként előre		épület biztositás, javitás és gátfentartás
5	Fürész	közös italmérési jog	400	„ „ „		
6	Divény-Oroszi	privát malomjog és ház	260	„ „ „		épület biztositás, javitás és gátfentartás
47	„	privát malomjog	60	jan. 1-én és juli. 1-én		
48	Bzova	privát malomjog és ház	225	¼ évenként előre		épület biztositás javitás összes adófizetés
49	„	privát italmérési jog 3 helyen lakházzal	610	„ „ „		„ „ „
50	„	többrendbeli föld, rét és erdőlegelő	1320	jan. 1-én juli. 1-én		
51	Vámosfalva	privát italmérési jog és ház	900	¼ évenként előre		épület biztositás és javitás
52	„	privát malomjog és ház	210	„ „ „		„ „ „ és gátfentartás
53	„	12 hold földbérlet	30	¼ évenként előre		
54	„	Martinavó-féle 250 hold erdei legelő	35	január 1-én		
55	„	Berczovai-féle 45 hold erdei legelő	25	„ „		
6	Dobrocs	közös italmérési jog	800	¼ évenként előre	Divényben f. évi augusztus 8-ik napján.	
57	„	100 hold erdei legelő	55	január 1-én		
58	Lónyabánya	437 „ „	55	„ „		
59	Kotmanlehota	privát italmérési jog	1000	¼ évenként előre		
60	„	privát malomjog és ház	171	„ „ „		épület biztositás, javitás és gátfentartás
61	„	910 hold erdei legelő	113	jan. 1-én és juli. 1-én		
2	Udornya	88 hold föld és erdei legelő	70	„ „ „		
3	Tamasi	15/48 malomjog és ház	160	¼ évenként előre		épület biztositás, javitás, adófizetés és gátfen.
4	Turicska	privát italmérési jog és ház	400	„ „ „		épület biztositás és javitás
5	„	privát malomjog és ház	85	„ „ „		„ „ „ és gatfentartás
6	Mlágyó	255 hold erdei legelő	26	január 1-én		
7	Madacska	malomjog	60	¼ évenként előre		gátfentartás
9	Felső-Tiszovnyik	irtvány heted dézsma	90	jan. 1-én és juli. 1-én		
9	„	privát italmérési jog	400	¼ évenként előre		
70	Ó-huta	irtvány heted dézsma	250	„ „ „		
71	„	privát malomjog 47 h. mezei legelő	400	¼ évenként előre		
72	„	privát italmérési jog				
73	„	1216 hold erdei legelő	450	jan. 1-én és juli. 1-én		
74	Budalehota	közös italmérési jog ⅓ részben	800	¼ évenként előre		összes adófizetés
75	„	11 hold mezei legelő	15	január 1-én		
76	„	126 hold mezei legelő	150	jan. 1-én és juli. 1-én		

Az árverés mindenkor reggeli 8 órakor veendi kezdetét. Árverezni kivánók kötelesek a kikiáltási ár egynegyed részét bánatpénzül letenni, s azt az árverés befejezte után az egy évi bérösszeg egynegyedére kiegészitve, az uradalomnál hagyni. Egyéb árverési feltételek az árverést megelőzőleg a helyszinén megtudhatók.

Kelt Balassa-Gyarmaton, 1883. évi junius hó 20-án.

A divényi senioralis uradalmi kormányzóság.

GUTJAHR és MÜLLER
BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

a Margithid közelében, ajánlják szolid szerkezetü s javitott gyártmányaikat mint:

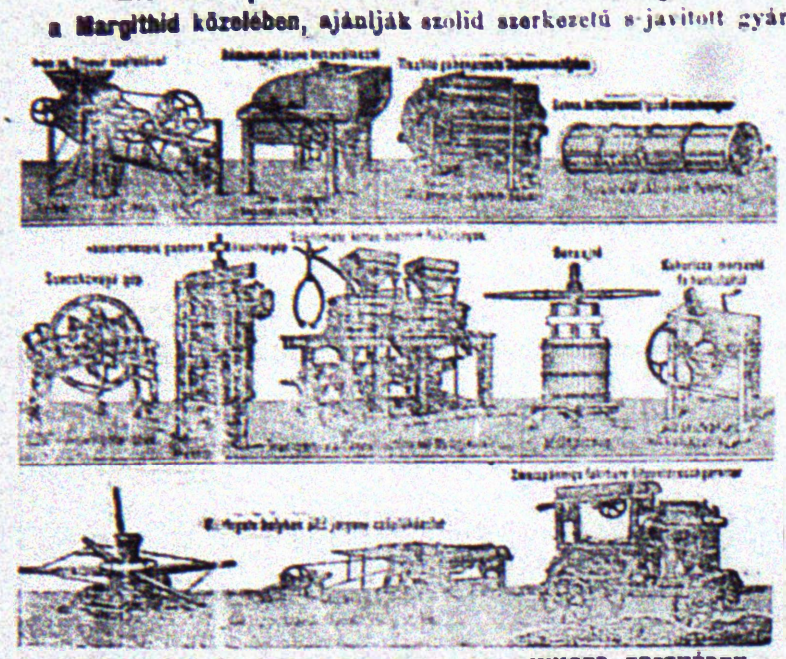

Trieurök gazdaság számára:
Járgány-Cséplőgépek
Szelelő rostak.
Makaricza morzsoló
Szecskavágók.
Borsajtók.

Különlegességek malmok számára:
Duplamalmok.
Malom trieurhenger.
Gabona osztályozóhengerek.
Koptatógépek.
Dara választógépek.
T[illegible]árok.
Detacherök.

Malom alkatrészek:
Transmissiók.
Szíjkerekek.

[illegible]Rostalemezek:
Cséplőgéprostak.
Liszthenger szitak.
Koptató-lemezek.
Ráspoly lemezek stb.

Gyári raktár és eladási hely B.-Gyarmaton ANINGER TESTVÉREK vaskereskedésében.

Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

25—4

1777—1883. szám. 1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A b.-gyarmati kir törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Janácz János apát kanonok mint a váczi egyházmegyei alapitványok pénztára gondnoka végrehajtatónak Suhajda Pál végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés s járulékai iránti végrehajtási ügyében a b. gyarmati kir. törvényszék területén lévő keszegi 10 számú tjkben végrehajtást szenvedő Suhajda Pál alperes és Mihalik József közös birtokos nevére irt I. 1. sor. 13 hrszám alatti beltelek, s azon épült 9. népsorszám házra az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ának d. pontja szerint egészben 320 frt továbbá a keszegi 10 számu tjkvből időközben a keszegi 120 számu tjkbe Suhajda Pál nevére feljegyzett I. 1—13. sorsz. alatti 1/4 külteleke 565 frt és végre a keszegi 41 számú tjkben foglalt A. I. 3—4 sorsz. alatti 1/2 telekből felében Suhajda Pál alperest illető jutalékra 584 frt kikiáltási árakban külön-külön az 1881. évi LX. t. cz. 166. §-a értelmében illirschfeld Gyula korábbi végrehajtató 8092—881 sz. árverési ügyének jelen ügyhözi csatlakozása mellett elrendelte azzal, hogy ezen árverés a fentebb nevezett korábbi végrehajtató érdekében is 240 frt tőke, és járulékai kielégitése végett megtartatni fog, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi julius hó 31-ik napján délelőtti 10 órakor Keszeg község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott ész az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt B. Gyarmatou 1883. évi május hó 5-ik napján.

A b. gyarmati kir törvényszék mint tkkvi hatóságnak tartott üléséből.

699—883. szám. ÁRVFRÉSI HIRDETMÉNY.

A szécsényi kir járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a Magyar Földhitelintézet végrehajtatónak Básthy Barna végrehajtást szenvedő elleni 3191 frt 12 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék illetve szécsényi kir. járásbiróság területén lévő Karancs-Keszi községében fekvő és ezen község 69. számú telekkönyvi ivében A † 1—12. sorszám alatt nemesi birtokczim alatt felvett ingatlanok és ezek összes tartozékaik az árverést 8000 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi augusztus hó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Karancs-Keszi házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándekozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 800 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ha azonban a Magyar Földhitelintézet szintén óhajtana árverezni, az esetben ezen intézet a bánatpénz letétele alól felmentetik.

Kelt Szécsényben a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1883. évi aprilis hó 21-én. 3—3

965—883 sz. ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A szécsényi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Harzen Emilia végrehajtatónak Iványka Béla végrehajtást szenvedő elleni 4311 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék illetve szécsényi kir. járásbiróság területén levő Dolány községében fekvő és ezen község 2 sz. tkvi ivében A † 1 3 9. sorsz. alatt bevezetett curiális birtokra és ennek mindazon tartozékaira nevezetesen minden felépitményre, lakházra, stb az árverést 23925 frt 85 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883 évi szeptember hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Szécsényben a telekkönyvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 száztólját vagyis az annak megfelelő összeget készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42-ik § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szécsényben a kir. járásbiróság mint tkkvi osztályának 1883-ik évi május hó 25-én. 3—3

ROBEY & COMP.

Budapesten, IX-ik kerület, Üllői ut 35-ik szám alatt.

Ajánlják országszerte legjobbnak ismert

tüzanyagot megtakarító szén-, fa- és szalmafütésre berendezett

gőzmozdonyaikat

felülmulhatatlan és bármely időjárás viszontagságainak legjobban ellentálló

vasgerendás cséplőgépeiket

szabadalmazott magán ctető szerkezettel vagy a nélkül.

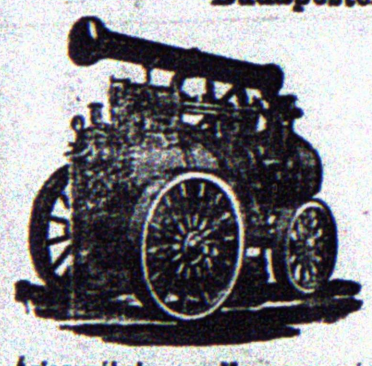

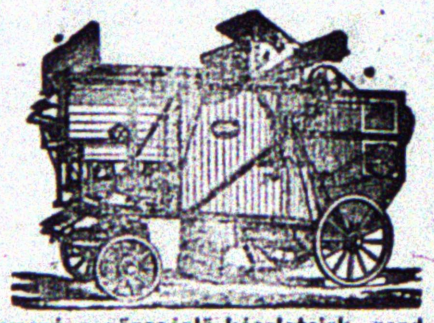

Árjegyzékek, ugy Magyarország elsőrendü uradalmai és gazdáitól származó s gőzcséplő készleteink rendkivüli nagy munkaképességéről és utólérhetetlen tartósságáról szóló bizonyitványokat tartalmazó legujabb kiadványunkat, kivánatra bérmentve küldjük. 9—10

RUSTON, PROCTOR és társa

Budapest, Nádor-utoza 39 és 41. szám,

ajánlják a legelsőrendüekkel kitüntetett

gőzmozdonyaikat fa- és szénfütésre, szabad. szalmafütő gőzmozdonyaikat

gőzcséplőgépeiket dobmentő és üszegtisztitó előkészülékkel

Hoffherr-féle egyszerű és tisztitó cséplőkészleteket járganyhajtásra.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 9—10

HOFFHERR

vezérügynöke a magyar kir. államvasutaknak.

Budapest, Üllői út 25. sz. Közle[illegible]

Ajánlja a magy. kir. államvasutak képgyárában készült felülmulhatatlan gőzmozgony és vaskeretü gőzcséplőgépeket, továbbá 4—6 léerejü kettős tisztitó szerkezettel ellátott híres Hornsby gőzcséplőgépeket.

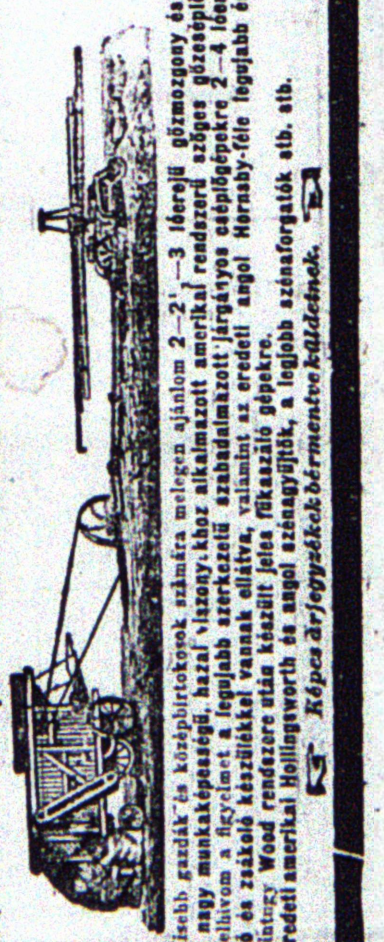

Kisebb gazdák és középbirtokosok számára melegen ajánlom 2—2½—3 léerejü gőzmozgony és könnyen szállitható, nagy munkaképességü, hazai viszonyokhoz alkalmazott amerikai rendszerü szögös gőzcséplőgépeket.

Felhivom a figyelmet a legujabb szerkezetü szabadalmazott járgányos cséplőgépekre 2—4 lóerőre, melyek tisztitó és szakoló készülékkel vannak ellátva, valamint az eredeti angol Hornsby-féle legujabb és könnyü Paragon szintugy Wood rendszere után készült jelesz fűkaszáló gépekre.

Eredeti amerikai Hollingsworth és angol szénagyüjtők, a legjobb szénaforgatók stb. stb.

Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek. 6—6

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Kék László-nál B.-Gyarmaton, 1883.